

28. april 2021

Profil af danske flexitarer

Per Vesterbæk	peve@lf.dk	3339 4677
Nina Preus	npre@lf.dk	3339 4674
Cecilia Logo-Koefoed	celk@lf.dk	3339 4376

- *I Landbrug & Fødevarers undersøgelser identificeres flexitarer som forbrugere, der bevidst fravælger kød nogle dage. Her er det oftere yngre kvinder med en gymnasial- mellemlang eller lang uddannelse.*
- *Andelen af flexitarer var stigende gennem et par år frem til maj 2019, hvor det var 12 pct., der definerede sig selv som flexitar. Herefter er det faldet til nu 8 pct., om end dette fald forventes at være midlertidigt og påvirket af covid19-pandemien. Da flexitarer oftere ses blandt unge og blandt trendsættere, indikerer det, at der sandsynligvis er tale om en voksende trend.*
- *I gennemsnit spiser flexitarer kød til aftensmaden halvdelen af ugens dage – hvilket er 1,5 dag mindre end danske forbrugere generelt.*
- *Flexitarer er oftere end andre optagede af sundhed, og lægger samtidig oftere end andre vægt på økologi, god dyrevelfærd, kvalitet over kvantitet samt ophavsland ved køb af fødevarer sammenlignet med danske forbrugere generelt.*
- *Flexitarer giver oftere udtryk for bekymring ang. klima, miljø og bæredygtighed. I valgekspperimentet om bæredygtige forbrugsvalg udviser de en større villighed end gennemsnitsforbrugeren til at ændre adfærd på fødevarerområdet af hensyn til klima og bæredygtighed. De er fx oftere villige til at skære ned på okse- og grisekød og udenlandsk kød. Til gengæld spiser de gerne grønt og økologisk.*

Hvem er flexitar?

Hvilken rolle kød, grøntsager og bælgrugter spiller i madkulturen er et tema, der ligger mange forbrugere på sinde, og er samtidig et emne, der har stor relevans for hele fødevareresektoren. I denne analyse sætter derfor vi fokus på danskere, der er flexitarer. Definitionen af flexitarer kan være meget flydende, lige fra en person, der hovedsagelig spiser vegetarisk, til en person som indimellem har en kødfri dag. Landbrug & Fødevarer har valgt at definere en flexitar som en person, der bevidst fravælger kød nogle dage. Det betyder, at fokus er på personer, der bevidst har taget flexitaridentiteten til sig, og selv definerer sig som flexitar. Andelen af danskere, der definerer sig selv som flexitar, var stigende nogle år frem til maj 2019,

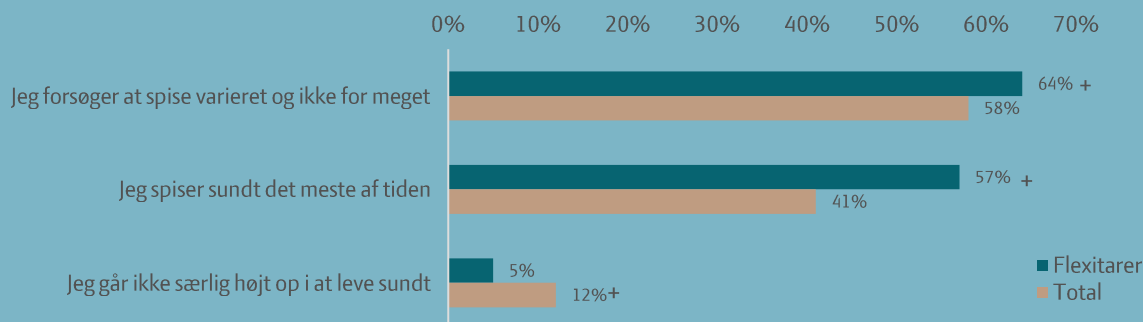
hvor det var 12 pct., der definerede sig som flexitar. Herefter er det faldet til 8 pct., om end forventningen er, at denne tilbagegang er midlertidig og påvirket af covid19-pandemien.

Et nærmere kig på dem, der definerer sig selv som flexitar, afslører, at seks ud af ti er kvinder, og oftere er under 34 år med en gymnasial, mellemlang eller lang videregående uddannelse. Flexitarer er desuden overrepræsenteret i indkomstgruppen, der har under 200.000 kr. i husstandsindkomst pr. år, hvilket sammen med aldersgruppen indikerer, at der er en del studerende iblandt dem. Vi ser samtidig, at der er en del madtrendsættere iblandt dem. Det faktum, at det oftere er yngre danskere og trendsættere indikerer, at der sandsynligvis er tale om en voksende trend.

Flexitarer går op i sundhed og bæredygtighed

Flexitarer skiller sig klart ud fra den gennemsnitlige danske forbruger ved at gå meget mere op i at spise sundt. Det er fx hele 37 pct. blandt flexitarer, der beskriver den aftensmad, de spiste dagen før, som 'sund', mens det er 23 pct. generelt blandt danskere. Det er samtidig 17 pct. blandt flexitarer, der beskriver deres seneste aftensmad som 'ingen kemi eller E-numre', mens det samme gælder blot 6 pct. blandt generelle danske forbrugere. Når de skal vurdere, i hvilken grad deres aftensmad i går var sund, vurderer de den ligeledes markant oftere som 'sund' eller 'meget sund'. Samtidig svarer de fx markant oftere end gennemsnitsforbrugeren, at 'jeg spiser sundt det meste af tiden'.

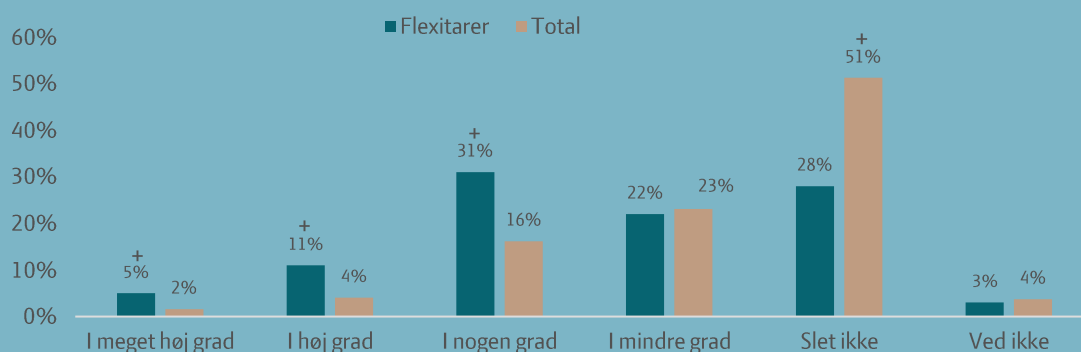
Spg. "Her ser du nogen udsagn, som forskellige mennesker har sagt. Hvilke af disse beskriver dig, eller er du enig i? Vælg gerne alle de udsagn, du ønsker." Udvalgte svar, omhandlende sundhed:

Kilde: Epinion for Landbrug & Fødevarer "Madkultur tracker" Q1-Q4 2020 + Q1 2021. Base total: 5167. Base flexitarer: 353. Plus markerer, at andelen er signifikant højere (med 95 pct. sandsynlighed).

Udover et fokus på sundhed, er flexitarer meget engagerede inden for klima, miljø og bæredygtighed. Dette engagement kommer bl.a. til udtryk ved, at hele 67 pct. erklærer sig enige i udsagnet 'Jeg er bekymret over klimaændringer'. Det samme gælder 34 pct. blandt forbrugerne generelt. Danske flexitarer beskriver desuden oftere deres seneste aftensmad som 'klimavenlig' eller 'bæredygtig'. I begge tilfælde er det 14 pct. blandt flexitarer, der beskriver dette, mens det er blot 4 pct. blandt danske forbrugere generelt. Samtidig er det 47 pct., der ved seneste valg af aftensmad tænkte over bæredygtighed i nogen, høj eller meget høj grad, mens det samme gælder 22 pct. blandt danske forbrugere generelt.

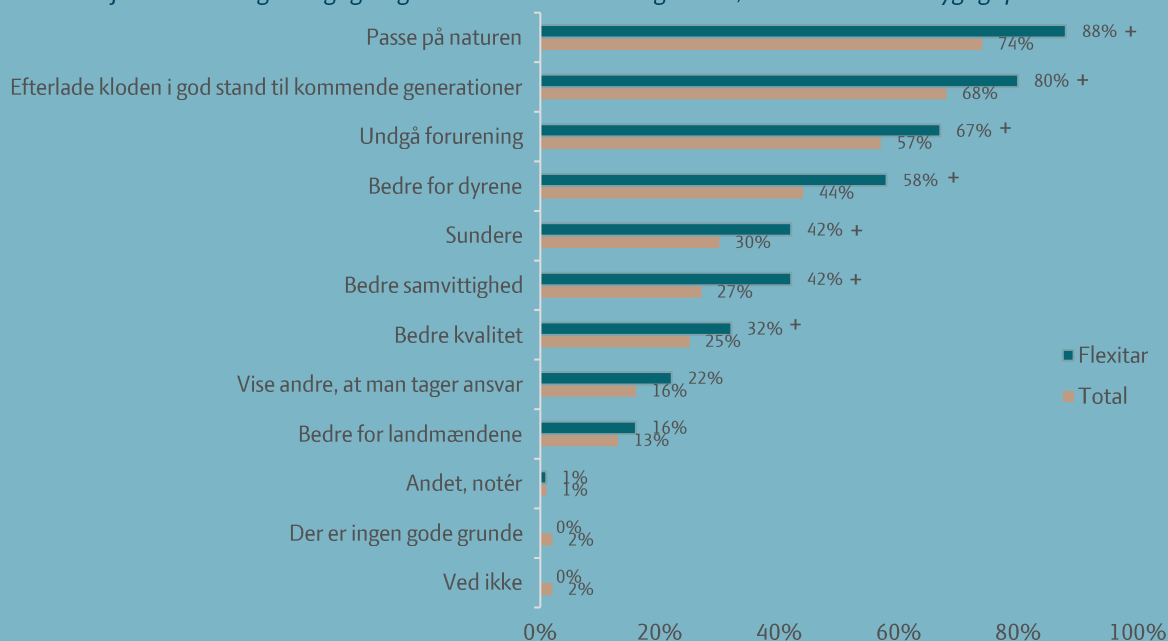
Spg. "I hvor høj grad tænkte du over klima og bæredygtighed, da du valgte din aftensmad i går?"

Kilde: Epinion for Landbrug & Fødevarer "Madkultur tracker" Q1-Q4 2020 + Q1 2021. Base total: 5167. Base flexitarer: 353. Plus markerer, at andelen er signifikant højere (med 95 pct. sandsynlighed).

Flexitarer bekymrer sig oftere end andre om forskellige former for bæredygtighedsudfordringer. Fx er det 80 pct. blandt flexitarer, der svarer, at de bekymrer sig om global opvarmning / drivhuseffekten, mens det til sammenligning er 61 pct. blandt danske forbrugere generelt. Ligeledes er det 55 pct. blandt flexitarer, der bekymrer sig om fødevarerproduktionens belastning af klimaet, mens det er 27 pct. blandt danskere generelt. At flexitarer har valgt et fokus på mad og drikke som dér, hvor de som forbrugere i særlig grad vælger at agere i en mere bæredygtig retning, ligger godt i tråd med at de oftere end andre også peger på en række gode grunde til at købe mad og drikke, der er mere bæredygtigt produceret. Det er især 'Bedre samvittighed', 'Passe på naturen' og 'Bedre for dyrene, der som begrundelser vægter tungere for flexitarer end for den almindelige danske forbruger.

Spg. "Hvad er efter din mening de vigtigste grunde til at købe mad og drikke, der er mere bæredygtigt produceret?"

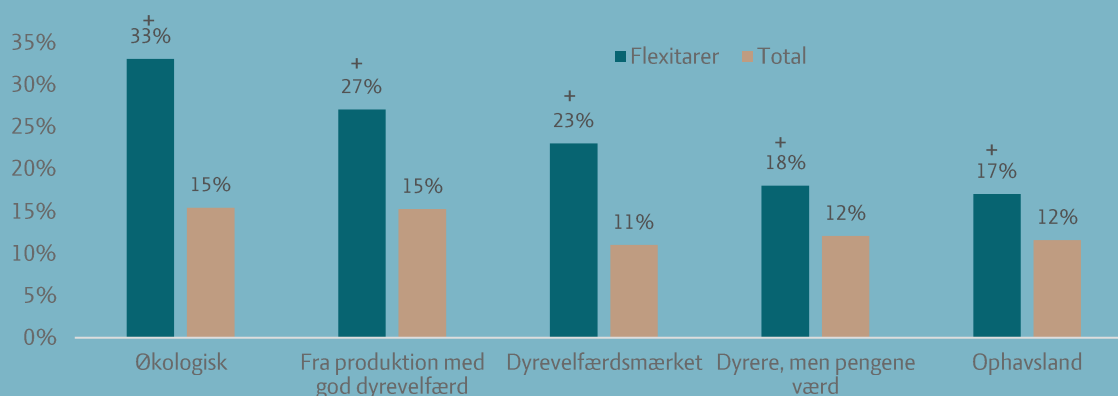
Kilde: Epinion for Landbrug & Fødevarer "Bæredygtighedsanalysen" juli 2020. Base Total (n=1524); Flexitarer (n=132). Plus markerer, at andelen er signifikant højere (med 95 pct. sandsynlighed).

Økologi, god dyrevelfærd og dansk oprindelse er oftere 'på radaren'

Flexitarer lægger oftere end forbrugere generelt vægt på økologi, en produktion med god dyrevelfærd, dyrevelfærdsmærket, kvalitet og kvantitet samt ophavsland både ved køb af fødevarer generelt og ved køb af kød. Spørger man flexitarer, hvordan de ville beskrive deres seneste aftensmad, så svarer signifikant flere 'økologiske råvarer', nemlig 27 pct. blandt flexitarer sammenlignet med 10 pct. i blandt danske forbrugere generelt.

De bekymrer sig samtidig markant oftere om dyrevelfærd i fødevarerproduktionen sammenlignet med danskere generelt. Hele 57 pct. blandt flexitarer er enige i udsagnet 'Jeg er bekymret over dyrevelfærd i forbindelse med fødevarerproduktion', mens det samme gælder for 28 pct. blandt danske forbrugere generelt. Når der vælges kød til aftensmad, så har flexitarer oftere end andre valgkriterierne "økologisk", "god dyrevelfærd", "dyrevelfærdsmærket" og "ophavsland" med i overvejelserne. De beskriver samtidig oftere deres valg som 'dyrere, men pengene værd':

Spg. "Hvad havde du med i overvejelserne, da du traf beslutningen om lige netop <indsæt sidst købte kødtype> til aftensmaden? Du må gerne afgive flere svar." Udvalgte besvarelser, hvor flexitarer skiller sig signifikant ud fra gennemsnittet

Kilde: Epinion for Landbrug & Fødevarer "Madkultur tracker" Q2-Q4 2020. Base total: 2660. Base flexitarer: 141. Plus markerer, at andelen er signifikant højere (med 95 pct. sandsynlighed).

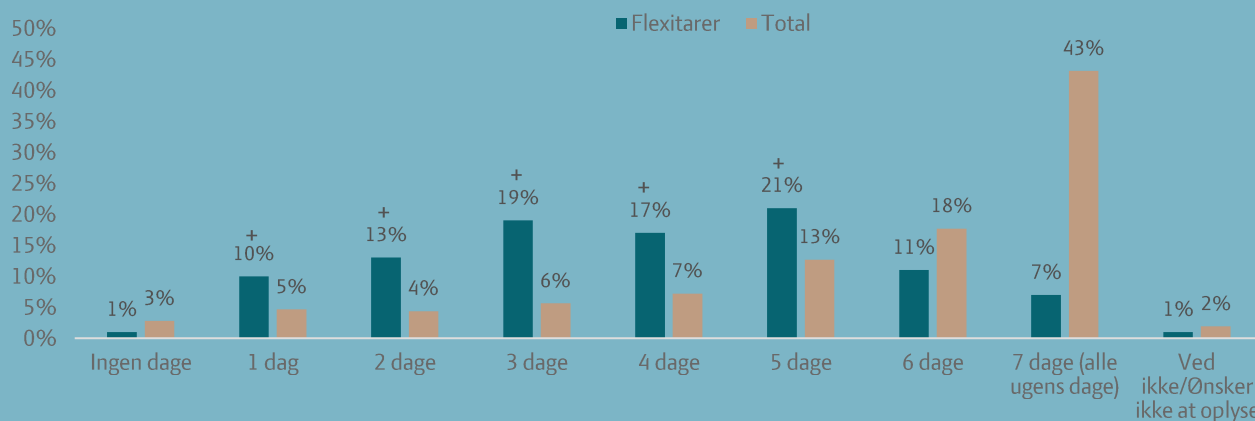
Flexitarer spiser kød halvdelen af ugens dage i gennemsnit

Landbrug & Fødevarer gennemfører løbende en undersøgelse af danskernes madkultur, hvor der bl.a. spørges til, hvad man fik at spise til aftensmad dagen før, og hvilke overvejelser man gjorde sig ifm. med valget af netop denne aftensmad. Her ser vi, at flexitarerne giver det grønne hovedrollen i måltidet i større omfang og planlægger resten af måltidet omkring det grønne. De har oftere end andre mindst to dage om ugen, hvor der ikke indgår kød i deres aftensmad og spiser i gennemsnit kød til aftensmad halvdelen af ugens dage, hvilket er 1½ dag mere uden kød om ugen end danskere generelt. Hvis de ikke laver en decideret vegetarisk ret, så vælger de retter, som nemt kan laves uden kød som salat, rugbrød/sandwich og pasta. Ved seneste aftensmad spiste 17 pct. spiste en vegetarisk ret.

I virkeligheden er det mere ift. *hvor ofte* man spiser grøntsager snarere end arten af grøntsager, at flexitarerne skiller sig ud. Løg og tomater er de oftest spiste grøntsager både blandt flexitarer og danske forbrugere generelt – disse grøntsager spises bare endnu oftere af flexitarer end af forbrugerne generelt.

Flexitarerne drikker samtidig mindre mælk og til gengæld mere vand uden brus til aftensmaden end den almindelige danske forbruger.

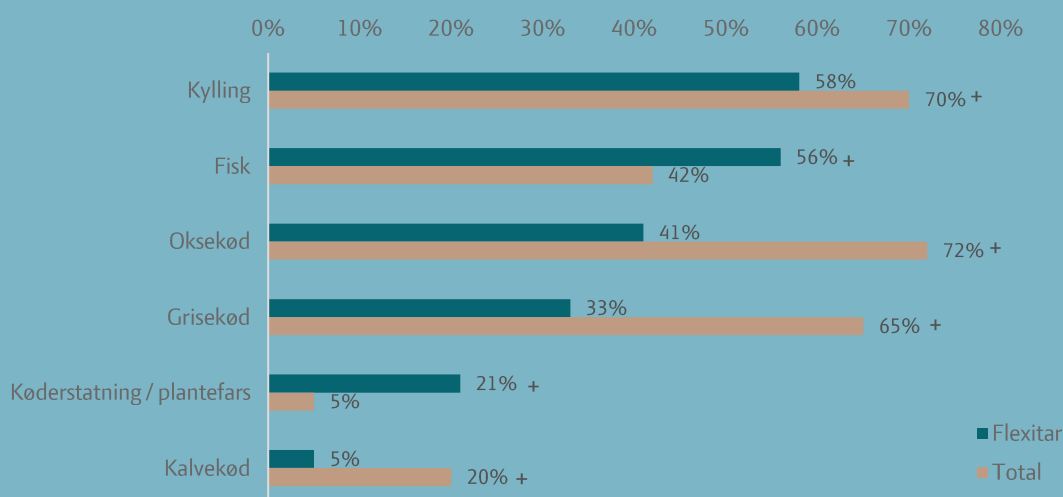
Spg. "Hvor mange dage om ugen indgår der kød/fisk i din aftensmad? Medregn her alt kød, fisk, fjerkræ og skaldyr - også pålæg og postejer, kød i salater og supper (fx skinketern, bacon topping mm.)."

Kilde: Epinion for Landbrug & Fødevarer "Madkultur tracker" Q1-Q4 2020 + Q1 2021: Base total: 5167, Base flexitarer: 353. Plus markerer, at andelen er signifikant højere (med 95 pct. sandsynlighed).

Når en flexitar spiser kød/fisk, er det oftest kylling, fisk og dernæst oksekød på tredjepladsen. Fisk spises signifikant oftere blandt flexitarer, mens alle andre kødtyper spises sjældnere af flexitarerne sammenlignet med gennemsnitsforbrugeren. Til gengæld spiser flexitarerne oftere køderstatning / plantefars minimum én gang om ugen.

Spg. "Hvor ofte spiser du / I disse derhjemme?" Andelene, spiser minimum ugentligt:

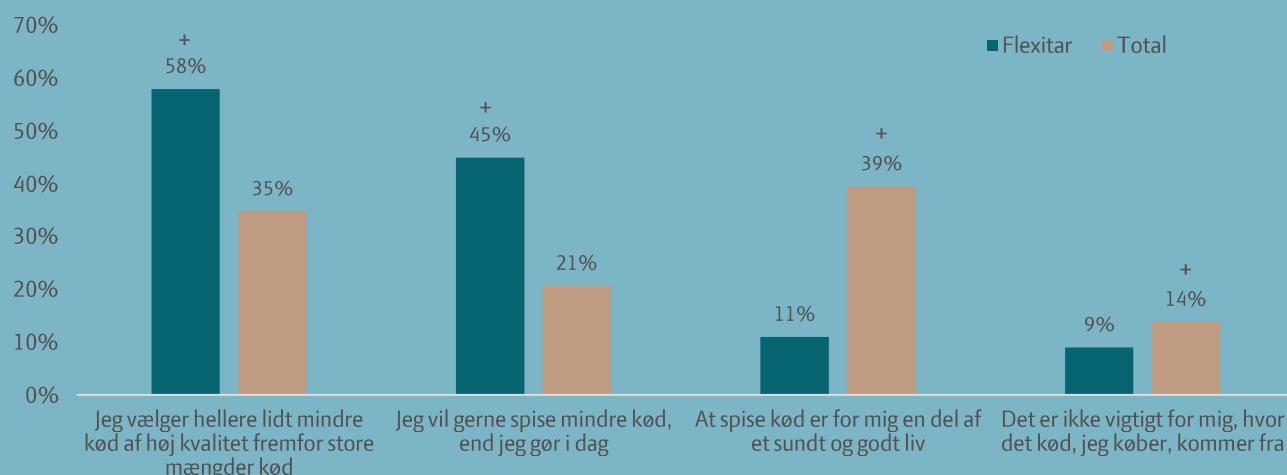
Kilde: Epinion for Landbrug & Fødevarer "Madkultur tracker" Q1-Q4 2020 + Q1 2021: Base total: 5167 Base flexitarer: 353. Ugentligt er en sammenlægning af 4-7 gange ugentligt og 1-3 gange ugentligt. Plus markerer, at andelen er signifikant højere (med 95 pct. sandsynlighed).

Flexitarer har en større villighed til at ændre adfærd på fødevarerområdet

I Landbrug & Fødevarers undersøgelse om bæredygtige forbrugsvalg (juni 2020) gennemførte deltagerne en prioritering af 35 forskellige forbrugshandlinger, der potentielt kan påvirke miljø, klima og bæredygtighed. De skulle både tage stilling til, hvad der var nemmere og sværere at gøre blandt de 35 handlinger, hvad de syntes havde større vs. mindre betydning, samt hvad de selv var mest villige til at gøre. Her skiller flexitarer sig ud fra andre ved at finde mange bæredygtighedshandlinger relateret til fødevarer lettere og vigtigere at udføre sammenlignet med danske forbrugere generelt. De er fx oftere villige til at spise mindre udenlandsk kød og skære ned på okse- og grisekød generelt. Til gengæld spiser de gerne mere grønt, dansk og økologisk. Blandt de bæredygtighedshandlinger, som flexitarer omvendt tillægger mindst betydning, er at spise mindre kylling, færre mælkeprodukter samt at streame mindre.

Direkte adspurgt giver flexitarer oftere udtryk for, at de gerne vil spise mindre kød, end de gør i dag. Til gengæld har de oftere end andre fokus på at spise kød af højere kvalitet samt oprindelsesland. Vi ser, at det er signifikant flere, der lægger vægt på ophavsland ved valg af kød, og det er samtidig blot 9 pct. blandt flexitarer, for hvem det ikke er vigtigt, hvor kødet kommer fra – signifikant færre end blandt danske forbrugere generelt:

Spg. "Her ser du nogen udsagn, som forskellige mennesker har sagt. Hvilke af disse beskriver dig, eller er du enig i? Vælg gerne alle de udsagn, du ønsker." Udvalgte svar, omhandlende kød:

Kilde: Epinion for Landbrug & Fødevarer "Madkultur tracker" Q1-Q4 2020 + Q1 2021: Base total: 5167 Base flexitarer: 353. Plus markerer, at andelen er signifikant højere (med 95 pct. sandsynlighed).

En fleksibel og åben tilgang, hvor der balanceres efter situation og behov

Fra forskellige kvalitative studier indsamlet gennem årene tegner der sig et billede af, at danskere, der har taget flexitar-identiteten til sig, forholder sig åbent og fleksibelt til dét at spise kød, til forskel fra danskere, der har foretaget et decideret fravalg af kød og lever enten vegetarisk eller vegansk. Flexitarer er nysgerrige og opsøgende over for nye grønne retter, søger gerne inspiration i andre madkulturer, men laver samtidig også gerne retter med kød. På denne måde kan en flexitar karakteriseres som kompromissøgende, for der foretrækkes en række afvejninger undervejs og der til- og fravælges kød ud fra lyst, hensyn til behov hos andre i husstanden samt muligheder på dagen. Nøgleordene er balance, moderation, nydelse, sundhed og rolig tilpasning. Man afviser ikke bestemte fødevarer, men er åben og inkluderende med et fokus på det grønne og med kød som smagfuldt og mættende element.

Analyse af diskurs på Twitter om fravalg af kød

Et felt, der normalt ikke har megen plads i Landbrug & Fødevarers undersøgelser blandt forbrugere er deres adfærd på sociale medier. I forsøget på bedre at forstå forbrugernes holdninger og adfærd i forhold til kød og grøntsagers rolle i madkulturen, har Wilke på vegne af Landbrug & Fødevarer i november 2020 derfor gennemført et lille studie af diskursen på Twitter i relation til flexitarisme/fravalg af kød. Der er her set nærmere på, hvorledes flexitarisme/fravalg af kød italesættes og sættes i samspil med emner som madvaner, klima, vegetarisme og veganisme. Temaer, som har stor relevans ikke blot for mange forbrugere men også hele fødevarerektoren med dens mange forskellige fødevarer kategorier.

Her viser analysen først og fremmest, at **Klimadebatten** fylder meget på Twitter og er kendetegnet af et højt engagement og deltagelse af mange brugere, både politiske og andre. For de øvrige emner gælder det derimod, at den politiske debat om disse forskellige diskurseemner ofte står forholdsvis alene og forholdsvis afsondret fra øvrige underemner. Tweets relateret til **Madvaner** og **Fravalg af kød** skaber højt engagement blandt dem, der er med i debatten, og ved siden af den politiske debat om emnet foregår der en debat om forskellige underemner. Her bliver der udvekslet alt fra referencer til nye videnskabelige studier til opskrifter inden for diverse kostretninger. Der diskuteres emner som sundhed, madlavning, vegetarretter, livsstil og bæredygtighed, og der udveksles erfaringer, oplevelser anbefalinger, inspiration, nye opskrifter, tips og tricks.

Veganisme-debatten fremstår til forskel fra de andre emner ifølge Wilkes analyse en smule mere afsondret, hvilket indikerer, at det er en mere lukket debat, der foregår. Debatten handler ofte om emner såsom livsstil, opskrifter og sundhed men fælles for dem alle er, at de i høj grad går på tværs af hinanden og særligt beskæftiger sig med udveksling af erfaringer, opskrifter og anbefalinger blandt ligesindede, der forsøger at leve vegansk samt udbredelse af fordele ved at følge denne livsstil. En væsentligt højere andel af tweets inden for både veganisme og fravalg af kød er svar til andre tweets, hvilket peger på, at der i disse diskurser foregår mere dialog brugerne imellem. Dette står i kontrast til fx klima-diskursen, hvor der er en væsentligt højere retweet-andel, hvilket peger på, at her i højere grad bliver videredelt indhold fra andre brugere. Noget særligt ved netop veganisme-debatten er samtidig, at den modsvares af en 'anti-bevægelse' bestående af brugere, der med deres tweets gør grin med veganere og deres livsstil. Dette indikerer, at debatten er mere polariseret i forhold til 'for' og 'imod' til forskel fra debatter om fx klima, vegetarisme og madkultur, der er emner, hvor det tilsyneladende flyder mere på kryds og tværs med inspiration, kommentarer, delinger og retweets.

Konklusion: Forventning om mindre, men bedre, kød på menuen fremadrettet

Flexitarer er i Landbrug & Fødevarers undersøgelser kendetegnet ved oftere end andre forbrugere at være optaget af sundhed, og giver samtidig oftere udtryk for bekymring ang. klima, miljø og bæredygtighed sammenlignet med den gennemsnitlige danske forbruger, og bekymrer sig bl.a. oftere om fødevarerproduktionens belastning af klimaet. De lægger samtidig oftere vægt på økologi, god dyrevelfærd, kvalitet over kvantitet samt ophavsland ved køb af fødevarer sammenlignet med danske forbrugere generelt. I Landbrug & Fødevarers valgekspérimentet vedr. bæredygtige forbrugsvalg udviser denne gruppe en større villighed end danske forbrugere generelt til at ændre adfærd på fødevarerområdet af hensyn til klima og bæredygtighed og er fx oftere end andre villige til at skære ned på okse- og grisekød og udenlandsk kød. Til gengæld spiser de gerne grønt og økologisk. I det hele taget synes de at have en meget fleksibel og åben tilgang til dét at spise kød, og hvor aftensmaden i høj grad er præget af planteriget, hvor kød – såfremt det inkluderes – er med som mættende smagsgiver uden at tage 'hovedrollen' i måltidet.

I Landbrug & Fødevarers undersøgelser har andelen af flexitarer været stigende gennem nogle par år, hvorefter det er faldet en smule til at være nu 8 pct. blandt danskerne. Faldet skyldes dog formentlig covid-

19-pandemien, der har haft indflydelse på forbruget af en række fødevarekategorier. Det forventes at andelen af flexitarer vil stige, når pandemien slipper sit tag. Forventningen baseres på, at flexitarer oftere ses blandt unge og blandt trendsættere. Dette peger på, at der sandsynligvis er tale om en voksende og blivende trend blandt danske forbrugere, hvor det grønne efterhånden vil have en større og større plads på tallerkenen. For de flestes vedkommende vil kød stadig spille en vigtig rolle i fremtiden – men med mere fokus på kvalitet over kvantitet, økologi, god dyrevelfærd og oprindelsesland.

Om analysen af danske flexitarer

Definitionen af flexitarer kan være meget flydende, lige fra en person, der hovedsagelig spiser vegetarisk, men ind imellem dyr (Dansk Vegetarisk Forening, 2017) til en person, som indimellem har en kødfri dag. Vi har i Landbrug & Fødevarers team for forbrugeranalyser valgt at definere en flexitar som en person, der bevidst fravælger kød nogle dage. Fokus er dermed udelukkende på de, der selv definerer sig som flexitar og dermed bevidst har taget flexitaridentiteten til sig. Der kan dog være personer, der har kødfrie dage, men alligevel ikke opfatter sig selv som flexitarer og der kan omvendt være nogen, som opfatter sig som flexitarer uden rigtig at være det.

Analysen er baseret på flere forskellige kilder. Primært to repræsentative undersøgelser gennemført af Epinion for Landbrug & Fødevarer. Først og fremmest data fra Madtracker undersøgelsen gennemført over fem bølger februar 2020 til februar 2021 med i alt 5167 danskere ml. 18 og 80 år, hvoraf 332 blandt disse identificerer sig selv som flexitarer. Ikke alle spørgsmål er blevet stillet i alle fem bølger, derfor kan basestørrelsen variere fra graf til graf. Dernæst Landbrug & Fødevarers undersøgelse om bæredygtige forbrugsvalg gennemført i juli 2020 blandt 1524 danskere ml. 18-80 år, hvoraf 132 identificerer sig som flexitar. Begge undersøgelser er nationalt repræsentative på køn, alder, region og uddannelse.

Analysen af danske flexitarer medtager desuden fund fra et studie af diskurser på Twitter gennemført af Wilke, samt indsigter fra forskellige mindre, kvalitative undersøgelser gennemført gennem årene af Kantar TNS, Perspective Lab og Epinion. Disse undersøgelser er foretaget enten som forstudier til kvantitative undersøgelser, med henblik på efterfølgende at kunne udforme det bedst mulige spørgeskema, eller efter den kvantitative undersøgelse for bedre at kunne forklare sammenhænge og udvikling i tallene.